door de wijze waarop de gaven voor de armen worden ingerameld, en om die reden is het collecteeren met een zakje meer verkieslijk dan het inzamelen met een open schaal.

De werking der Christelijke barmhartigheid kan meer bevorderd worden door het diaconaal huisbezoek. Dit *diaconaal huisbezoek* is een reeds door de oude Gereformeerden aanbevolen middel om den armen genoegzame handreiking te doen.

Wij verstaan onder dit diaconaal huisbezoek iets anders dan een collecte bij de huizen. Al mag men het collecteeren voor de armen bij de huizen niet principieel ongeoorloofd noemen, toch is het niet gewenscht en verraadt het gebrek aan opgewekt kerkelijk leven. Het collecteeren aan de huizen dateert uit een tijd dat de kerken in verval waren. Velen kwamen niet meer in de kerk, de inkomsten voor de armen bij den dienst des Woords waren gering, en daarom, opdat ook de niet-kerkgangers steunen zouden, deed men een rondgang langs de huizen. Met deze verkeerde gewoonte hebben de Gereformeerde kerken thans op bijna alle plaatsen gebroken. Het bedelen bij de deuren vernedert de kerk van Christus. In de vergaderingen der gemeente is het geven voor de armen der kerk op zijn plaats. En wanneer de gemeente trouw wordt bewerkt, en de liefde Christi woont in de gemeente, dan zullen ook de samenkomsten trouw worden bezocht en zullen de leden der gemeente naar vermogen, overeenkomstig de behoeften, geven.

Toch is het wel geoorloofd en zelfs goed dat de diakenen in buitengewone gevallen, bij tekorten of bij bijzonderen nood, een rondgang houden bij de leden der gemeente. Niet om bij de deur te komen, met een bus of een schaal, maar om de meer gegoede leden *in* hunne huizen te bezoeken en met hen te spreken over de behoefte die er is, en van hen te vragen een bijzondere gave. In verband hiermede kunnen de diakenen zoo noodig spreken over den arbeid van Christelijke barmhartigheid en de rijkeren vermanen dat zij als rentmeesters van hunnen overvloed moeten geven om in het gebrek der armen te voorzien.

De diakenen mogen met dit doel de rijken in de gemeente bezoeken. Hun ambt is om de armen te verzorgen en hiervoor de noodige middelen te verzamelen. Overeenkomstig hun ambt kunnen zij in den naam van Jezus vragen, en naar Zijnen wil, zoo het noodig is, vermanend optreden.

In de meeste gevallen zal de vermaning gezegend werken. Wanneer het woord overeenkomstig den wil des Heeren gebracht wordt, zal een gezegende vrucht worden gezien. Doch wanneer er leden zijn die niet aan hunne roeping voldoen in het offeren, moet op zulke leden de tucht toegepast? Calvijn verklaart zich hier tegen. Hij schrijft in een brief aan Menso Poppius, van 26 Febr. 1550: »Gij vraagt of zij waardig zijn tot de gemeenschap der kerk te behooren, die haar veronachtzamen ten opzichte van de verzorging der armen, schoon hun de middelen daartoe niet ontbreken. Ik antwoord hierop, dat hier geen strikt bevel, maar wel vriendelijk vermaan te pas komt". De Apostel Paulus zegt in 2 Cor. 8 en 9 ook niet dat men met de tucht moet optreden tegen degenen die karig zijn in 't geven: hij gebiedt niet de Corinthiërs zullen geven de armen te Jerusalem (2 Cor. 8 : 8, 9) maar hij wijst op den zegen van het blijmoedige geven: »Ik heb dan noodig geacht deze broeders te vermanen, dat zij eerst tot u zouden komen, en voorbereiden uwen te voren aangedienden zegen; opdat die gereed zij, alzoo als een zegen en niet als een vrekheid. En dit zeg ik: die spaarzamelijk zaait, zal ook spaarzamelijk maaien; en die in zegeningen zaait, zal ook in zegeningen maaien. Een iegelijk doe gelijk hij in zijn hart voorneemt, niet uit droefheid of uit nooddwang; want God heeft een blijmoedigen gever lief", (9 : 5—7). Paulus wil dus het blijmoedige geven, het geven uit vrijwilligheid bevorderen. Zulk een geven is aangenaam bij God, geeft vrede voor het hart en draagt in zichzelf een heerlijk loon. Hoe verkeerd het ook mag zijn, dat een lid der gemeente gierig is, hij moet niet door de tucht gedwongen worden tot het geven. Zulk een dwang zou het vrijheidsbeginsel dooden. Om die reden is zulk eene censuur in strijd met Gods Woord. In het woord, in de liefdevolle vermaning, schuilt meerdere kracht tot bekeering des harten.

Wanneer er liefde woont in de gemeente en de bediening des Woords samenwerkt met de diakonie, dan zal de tafel des Heeren niet ledig zijn.

Naast deze twee middelen tot inzameling van de goederen voor de armen, zijn er nog wel andere middelen aan te wijzen. Te Genève gaven tijdens het leven van Calvijn de diakenen de preeken van den grooten reformator uit, en verzamelden op deze wijze geld ten bate van de armen. In onze dagen hebben op dorpen de diakenen lijkkleeden enz. die zij verhuren ten voordeele van de armen. Tegen het aanwenden van deze middelen kan principieel geen bezwaar ingebracht worden. Alle eerlijke middelen mogen door de diakenen aangewend worden om voor de armen iets te verkrijgen. Maar het voornaamste middel blijft het collecteeren tijdens den dienst.

Ook mogen de diakenen er op werken, dat zij schenkingen, erfstellingen en legaten ontvangen. Als men tijdens het leven de menschen opwekt om de armen te gedenken, waarom zou men dan niet iemand mogen bewerken, dat hij bij zijn dood nog iets nalaat voor de armen? Evenwel moet men hierbij met voorzichtigheid en wijsheid te werk gaan. Indien een vermogend lid der gemeente geen kinderen nalaat en geen minvermogende bloedverwanten heeft, dan is er alle reden voor, om met alle bescheidenheid zulk een broeder of zuster er op te wijzen, dat zij de behoeften van het koninkrijk Gods in hun testament gedenken, opdat de zegen van den overvloed, door God hun geschonken, ook na hunnen dood nog de armen verkwikke. Hebben de erflaters minvermogende verwanten, dan is het niet goed deze niet te gedenken. Maar al is het uitnemend dat de christenen de armen nog gedenken in hun dood, dit neemt niet weg, dat het in de eerste plaats de roeping is, tijdens het leven wel te doen. Wanneer iemand bij testament van zijne goederen aan de zaak van het Koninkrijk Gods schenkt, dan geeft hij niet meer van zijn eigen, maar van zijne erfgenamen. Daarom is het zeer eigenlievend, om tijdens het leven niet naar vermogen barmhartigheid te oefenen en bij testament wel de armen enz. te gedenken.

Ten slotte nog enkele vragen die ook door Voetius gesteld en beantwoord worden (I. 936). *Mogen de diakenen ook gaven en legaten zien te krijgen van de ongeloovigen?* Voetius antwoordt dat dit wel mag, wijl de kerk niet verantwoordelijk is voor de gevoelens waarmede gegeven wordt. Den reinen is alles rein. Dit kan toegestemd aan Voetius. Wij behoeven de bedoeling van den gever Volstrekt niet te beoordeelen. Maar toch is het niet goed, om in gewone gevallen bij de ongeloovigen te vragen. Wel is het geld van de wereld volstrekt niet te goed voor onze armen, maar het karakter der christelijke barmhartigheid brengt mee, dat de kerk trachte in de behoeften van eigen armen te voorzien. Toch kan het zeer goed zijn, om bij sommige ongeloovigen aan te kloppen. Het geval kan zich voordoen, dat een arme of zieke vroeger in dienstbetrekking gestaan heeft bij een persoon, die geen lid is van de gemeente, of dat iemand aan een rijke in de verte verwant is. In zulke gevallen zou de diaconie vrijmoedig den vermogenden kunnen wijzen op hun plicht, die zij hebben jegens dienstbaren of verwanten. Ook kan er bijzondere nood zijn. Als de diaconie zelf geen middelen bezit om in den nood te voorzien, en de gemeente niet meer kan, en er zijn vermogende joden of andere ongeloovigen, dan mag men met alle vrijmoedigheid hun den toestand bekend maken en vragen, dat zij medehelpen dat de armen niet in hunne ellende omkomen. Evenzoo kan en mag de diaconie in geval van nood hulp vragen van de overheid.

Mogen de diakenen wel gelden aannemen dat verdiend is door onrechtmatige daden, b.v. diefstal, enz.? Voetius zegt terecht, dat men moet onderscheiden tusschen de gevers en de kerk die ontvangt. Wanneer iemand op onrechtmatige wijze geld verkrijgen heeft, dan mag hij dit niet geven aan de armen of aan iemand anders, maar is verplicht het terug te geven. Maar wanneer de diaconie er niets van weet, dan behoeft zij het niet te onderzoeken op welke wijze de schenker het geld heeft verkregen. Weet evenwel de diaconie het, dan mag zij het niet aannemen, want dan zou zij mede schuldig staan aan de zonde van den dief. Toch zijn er gevallen, dat zij het geld van zulk een overtreder wel zou kunnen aanvaarden, en wel *a.* wanneer de gevers het ontvreemde hebben teruggegeven; *b* wanneer zij wel willen teruggeven, ofschoon zij het nog niet deden, wijl zij, aan wie zij moeten vergoeden, er niet zijn, of niet door hen kunnen gevonden worden; *c.* indien zij naar de wet rechtvaardig hebben wat zij bezitten. Zij die door een onkuisch leven hun geld verdiend hebben, kunnen en behoeven, als zij tot God bekeerd zijn, dat op een verkeerde wijze verdiende geld niet weder terug te geven. Wel zegt Deut. 23 : 18 dat men geen hoerenloon of hondenprijs in het huis des Heeren mag brengen, maar dit ziet op dengene die brengt en niet op dengene, die ontvangt. Dit blijkt ook uit wat volgt »want die beiden zijn den Heere een gruwel", zoowel de prijs die verdiend is, als de onkuische prostitué. Komt zoo iemand later tot bekeering, dan bezit en geeft deze het geld als christen.

Mogen de diakenen wel loterijen en bazars organiseeren, om daaruit geld voor de armen te verkrijgen? Het is tegenwoordig algemeen, om door liefdadigheidvoorstellingen, door verloting, enz. geld te verzamelen voor de leniging van den nood. Toen onlangs de provincie Zeeland door watersnood was geteisterd, werden alom liefdadigheidsvoorstellingen gehouden. Zoo doet de wereld en belaas vele christenen, en nog wel gereformeerde christenen doen hieraan mede. Het is inderdaad stuitend, dat men op deze wijze tracht te helpen. In elk geval de kerk van Christus mag niet alzoo doen. In de kerk moet liefde de drijfkracht zijn van het weldoen, de barmhartigheid Christi moet dringen. Een verkeerd middel als loterij mag volstrekt niet worden aangegrepen om geld te verzamelen voor de armen.

Ook een bazar is niet geheel goed te keuren. Men eischt daar eene fictieve waarde voor allerlei prullen, verplicht moreel zekere kringen tot het koopen er van en tracht vaak koopers te lokken door aardige jonge dames, die heel gracieuslijk hunne waren aanprijzen. Als de jufferen niet gezien werden op de bazars, en de ouderlingen of de diakenen eens verkochten, zou zulk een bazar niet veel opbrengen.

Ten slotte moet nog gewezen worden op *de prediking* als *een krachtig hulpmiddel voor de versterking van de kas der diaconie*. De prediking zij warm, krachtig en bezielend. Zij geve het volle evangelie, zij verkondige den rijken Christus, zoo als Hij zijn ziel gesteld heeft tot een rantsoen voor velen en zijn volk verlost heeft met een eeuwige verlossing. Zij stalle den vollen schat des evangelies uit, en late zien hoe de genade onderwerpelijk door den geest wordt ingedragen in de ziel, een nieuw schepsel maakt en dringt tot een leven van gerechtigheid en heiligheid. De prediking moet in allen ernst aandringen op een practisch christendom; zonder moede worden aantoonen, dat de godzaligheid is tot alle dingen nut, hebbende de belofte des tegenwoordigen en des toekomenden levens, opdat de christen op elk gebied trouw sta in zijne roeping, en er zulk een mededeelzaamheid zij, dat armoede niet gevonden worde temidden der gemeente. »De predikatie moet", naar het schoone woord van Dr. A. Kuyper E. Voto IV, 38, »meer nog dan de diaconie, de armoede in eigen boezem te keer gaan, en de vrucht der predikatie moet meer en meer worden, dat de Calvinisten ook in hun wereldsch beroep goede zaken maken, en alzoo de middelen erlangen, om door ruime milddadigheid de eere van Christus in de wereld op te houden. Kome die krachtige predikatie meer en meer! Niet een predikatie die pikant of interessant wil zijn, en zich daarom opsmukt met allerlei verhaal en anecdote; maar eene predikatie die van denken en doordenken, die van diepte des mystieken levens, maar ook, die van kennis des Woords, en kennis der geestelijke en maatschappelijke nooden getuigt. En worde zoo allengs de toestand herboren, waarnaar we op weg zijn, maar die nog niet bereikt is, dat elken Zondag als een stemme Gods en niet eens menschen door alle kerken uitga, om als een tweesnijdend zwaard te worden, om als een hamer alle hoogheid neer te slaan, en met eeuwige armen der ontferming te ondervangen, al wat door zonde of door lijden inzinkt".

Hier wordt menige practische wenk gegeven, die waard is behartigd te worden.

Officieele Berichten.

Aan den heer Dr. H. Franssen is op zijn verzoek eervol ontslag verleend als penningmeester der Theol. School, onder dankbetuiging voor de goede diensten door hem aan de Kerken bewezen.

Tot penningmeester der Theol. School is benoemd de heer Ds. A. M. Donner, te Amersfoort.

Namens het curatorium,
Ds. A. DE GEUS, *Secr.*

Kampen, 4 Juli '06.

Onze beroepen leeraar Ds. L. Kuiper werd Zondagmorgen 1 Juli in den kerk bevestigd door den consulent Ds. F. C. van Dorp, die tot tekst had 2 Corinthen 4 vers 7. Des namiddags hield Ds. L. Kuiper zijn intreerede, sprekende over 2 Petrus 1 vers 19. De Kerkeraad betuigt voorts zijn hartelijken dank aan H H. Professoren, Leeraars en Studenten, die door hunne bereidwillige hulp medegewerkt hebben dat tijdens de vacature de dienst des Woords geregeld kon plaats hebben.

Namens de Kerkeraad
Enkhuizen. P. VAN DER SLUIJS, *Scriba.*

Classis Gouda.

De gewone vergadering der classis Gouda zal D. V. gehouden worden den 7den Aug. e.k. in de Noorderkerk te Gouda.

Punten voor het agendum vóór 17 Juli in te zenden aan het adres van den eerstondergeteekende.

Namens de roepende Kerk van Gouda *A.*
T. SAP, *Praeses.*
W. C. v. OEL, *Scriba.*

Gouda, 4 Juli '06.

Van de familie van mevr. de Wed. Dekker, geb. Marcusse, onlangs overleden te Kamperland, ontving de Kerkeraad het verblijdende bericht, dat op verlangen van de overledene aan de Kerk van Hoogeveen was geschonken *f* 1000 en eveneens voor de Zending op Soemba *f* 1000.

Den Heere zij alle lof en eere die de harten neigt tot zulke daden.

Namens den Kerkeraad
S. OKKEMA, *Scriba.*

Hoogeveen, 2 Juli.

Zondag jl. doorleefde onze gemeente een plechtigen dag. Onze beroepen leeraar Ds. G. Wisse Jr. uit Leiden tot ons overgekomen, werd des morgens tot zijn dienstwerk in ons midden ingeleid door Ds. W. H. Oosten van Scheveningen met een leerrede over Spreuken 13 : 17*b*. Des avonds deed onze leeraar zijn intrede met een predikatie over Jeremia 1 : 5, 't laatste gedeelte tot en met vr. 7. Beide malen was het kerkgebouw stampvol; des avonds kon het zelfs de opgekomen schare niet bevatten. Het was een onvergetelijke dag.

Den Heere alleen voor al zijn bemoeienissen lof en eere! Binde de Heere gemeente en leeraar zaam met innige banden van liefde door den H. Geest.

Namens den Kerkeraad,
W. VEENENDAAL, *Scriba.*

Driebergen, 2 Juli.

P. S. Het adres voor kerkelijke stukken enz. is thans: Ds. G. Wisse Jr.

De Classis 's Gravenhage van Gereformeerde Kerken is voornemens op 25 Juli a.s. in den Dierentuin te 's Gravenhage te houden een Zendingsdag.

Onderscheidene sprekers zullen over allerlei onderwerpen, onze Zending betreffende, het woord voeren.

Verscheidene Christelijke Zangvereenigingen hebben hare medewerking toegezegd.

En de zaak èn de plaats, waar de vergadering wordt gehouden, zal ongetwijfeld zeer velen opwekken tot deelneming aan deze samenkomst.

De Commissie van voorbereiding getroostte zich niet onbelangrijke uitgaven om den Dierentuin voor dezen dag beschikbaar te krijgen, en rekent dus op veler medewerking.

Sprekers zijn: Dr. J. C. de Moor; Ds. C. J. v. Binsbergen; Ds. W. B. Renkema; Ds. J. Heeres; Ds. H. van Dijk; Dr. Pruijs; Ds. J. Breukelaar; Ds. W. H. Oosten; Ds. van Lummel.

Korte notulen van de particuliere Synode der Gereformeerde Kerken van Noord-Holland, gehouden te Edam 20 Juni 1906.

Namens de roepende kerk opent Ds. v. d. Mast de vergadering. Hij leest een gedeelte van Ef. 4, gaat voor in den gebede en houdt een korte toespraak ter verwelkoming.

De credentiebrieven worden nagezien.

De classes zijn vertegenwoordigd door 20 afgevaardigden. Voor Alkmaar neemt één en voor Haarlem nemen twee ouderlinger als secundi zitting.

In het moderamen werden gekozen Ds. van Schelven als voorz. Ds. Stadig als assessor en als scriba Ds. Louman Beijer en Ds. Koers.

De acta der vorige Synode worden gelezen pro memorie.

Na aanvulling en vaststelling van het agendum, worden enkele broeders aangewezen om over de voornaamste zaken te dienen van praeadvies.

Een schrijven van deputaten van de generale kas voor art. 13, behelzende eenige mededeelingen van ter Gen. Synode genomen besluiten wordt voor kennisgeving aangenomen.

Een bezwaarschrift van de Brs. V. en de C. uit één der kerken van de classe Haarlem kan niet in behandeling komen, wijl de classis met den inhoud ervan niet in kennis is gesteld.

Bij het protest van Br. de E. ontbreken de noodige stukken. Aan de leden van het moderamen wordt opgedragen, een onderzoek in te stellen en zoo er geen formeel bezwaar bestaat, dit protest in behandeling te nemen, den bezwaarden broeder te hooren en zoo mogelijk zijn zaak te beëindigen.

Rapport Prov. Studiefonds. De ontvangsten waren het vorige jaar *f* 1166,62½, de uitgaven *f* 1168,14, zoodat er een tekort is van *f* 1.95½.

Aan één der ondersteunden, wien voorwaardelijk *f* 150 was toegezegd, kon slechts *f* 70 worden uitbetaald. Overeenkomstig het advies van deputaten wordt besloten aan de alumni de H., K., v. d. S. en N. dezelfde bedragen toe te zeggen als ten vorige jare, en aan student A. nog uit te keeren de som van *f* 80, indien dit bedrag gevonden kan worden uit de achterstallige collecten. Over de toelage van den aluminus v. W. zal door deputaten beslist worden, nadat geneeskundig advies is ingewonnen.

Rapport Deputaten art. 11, 49 en 79 *D. K. V.* Deputaten dienden de classe H. van advies bij de afzetting van den dienst van Ds. F. te Z.

Rapport kosten der vorige Synode. Hierover kan niet gerapporteerd worden, wijl geen rekening en verantwoording is ingekomen. De scriba zal de deputaten die daarvoor het vorige jaar benoemd werden, op dit verzuim attent maken.

De opgaaf over de Synode van 1904 is nagezien en in orde bevonden.

Ds. v. d. Mast en oud. Zeelte zullen zorgen voor de verrekening der kosten dezer synode.

Rapport Hulpbehoevende kerken. Op voorstel van deputaten wordt aan de kerk van Hoorn een vast bedrag toegezegd van *f* 100 en aan die van Edam van *f* 275. Voorts zal, indien de kas het toelaat en anders naar verhouding, aan de kerken van Beverwijk, Westzaan en Kochorn ieder *f* 50 worden uitgekeerd; aan die van Edam Schagerbrug en Schermerhorn ieder *f* 15, aan die van Sloterweg *f* 125, van Medemblik *f* 120, van Hoorn *f* 40 en *f* 100 aan St. Pancras als er een Dienaar des Woords komt.

Rapport over een nieuwen Prov. voorslag. Voorgesteld en goedgevonden wordt, dat in het vervolg de classe Amsterdam 50 pCt., Haarlem 23 pCt., Enkhuizen 12 pCt., Alkmaar 11 pCt. en Edam 4 pCt. van de gemeenschappelijke kosten zal vergoeden.

Rapport art. 13 *D. K. V.* De Synode vereenigt zich met het advies van deputaten om voor dit jaar van de classes Amsterdam, Enkhuizen en Edam respectievelijk *f* 620, *f* 340 en *f* 152 te vragen en de classes Haarlem en Alkmaar te steunen elk met *f* 300. Aan de Wed. V. zal *f* 40 aan de Wed. T. *f* 400 en aan Ds. P. v. A. *f* 100 worden gegeven. Indien de Gen. kas nog gelden mocht vragen van de Prov. Noord Holland zullen al de classes hiertoe bijdragen naar den Prov. voorslag. Als deputaten voor art. 13 worden aangenomen dezelfde broeders die daarvoor door de classes zijn benoemd.

Theol. school. De curator der Theol. school doet eenige mededeelingen, waaruit blijkt dat de onderhandelingen over overdracht van het gymnasium aan een vereeniging nog steeds worden voortgezet.

Concept-regeling Evangelisatiearbeid in de Prov. Noord Holland. De comm. van praeadvies stelt voor, de kerk van Edam dank te zeggen voor den verrichten arbeid en het concept in dezen vorm ter zijde te leggen, wijl daarin te veel wordt gecentraliseerd en te weinig rekening wordt gehouden met de roeping der plaatselijke kerken. Aldus wordt besloten. Ds. Breukelaar leest in verband hiermee een door hem ontworpen regeling voor. De hoofdgedachten daarin ontwikkeld, worden door de Synode overgenomen. Een kerk, die voor dezen arbeid steun behoeft, zal dien van de zusterkerken kunnen vragen. Elke classe zal hiervoor een deputaat benoemen met een secundus. De kerken zullen opgewekt worden voor dezen arbeid te collecteeren. De deputaten zullen de ingekomen gelden beheeren en daarmee, na behoorlijk onderzoek, de kerken die steun verlangen hulpe bieden.

Voor de eerste maal worden hiervoor door de Synode aangewezen Ds. Sweitzer, Ds. van Goor, Ds. Schouten, Ds. Fokkinga en Ds. Koers als primi en als hunne secundi Ds. Ferwerda, Ds. Breukelaar, Ds. Zantinge, Ds. van Loon en Ds. Stadig. Ds. Sweitzer wordt met de samenroeping belast. Tegen de volgende vergadering zal zoo noodig een concept-regeling worden ontworpen.

't Nazien der boeken. De boeken van de quaestores zijn alle in orde bevonden en worden door het moderamen geteekend.

De dep. voor art. 11, 49, 79 D. K. O. worden gecontinueerd.

Ds. van Schelven wordt opnieuw benoemd als curator, Ds. Breukelaar als secundus. De kerk van Amsterdam zal de volgende Prov. Syn. samenroepen.

De korte notulen worden gelezen.

De vergadering wordt gesloten en gaat uiteen, nadat de assessor den voorzitter heeft dank gezegd voor diens bekwame leiding en nadat de voorzitter in dankzegging is voorgegaan.

Op last der Synode
N. H. KOERS, *Scriba.*

Helder, Juni 1906.

Buitenland.

Duitschland. Aanvallend optreden der modernen.

De Duitsche kerkbesturen stellen alles in het werk om den vrede te bewaren tusschen de strijdende partijen: het liberalisme of modernisme en de mannen die aan de belijdenis hunner kerk vasthouden, doch tot hiertoe zonder eenig gevolg. Het liberalisme voelt zich sterk genoeg om storm op storm te laten waaien, en vooral de redacteur van de *Chronik der Christlichen Welt* heeft zich tot taak gesteld om daarbij de eerste te zijn.

Zoo werd onlangs door de liberalen verweten, dat de orthodoxen bij benoemingen tot hoogleeraar bevoorrecht werden boven liberalen. Er werd toen uitgerekend, dat dit verwijt ten eenen male ongegrond was. En wat gebeurde daarop? Er werd te Berlijn een nieuwe professor met name Holl van moderne richting benoemd, terwijl de moderne privaat-docent Otto te Göttingen eveneens tot professor in de Godgeleerdheid is gemaakt. Het heeft er al den schijn van, alsof bij het ministerie van Eeredienst de overtuiging post gevat heeft, dat er toch wel iets van waar is, dat de modernen bij benoemingen tot hoogleeraar waren achteruitgezet. De modernen waren reeds in de faculteiten te Berlijn en Göttingen sterk vertegenwoordigd.

De modernen hopen nog meer te verkrijgen. Zij verlangen er naar, dat de moderen hoogleeraar Harnack tot minister zal benoemd worden. Men werpt daarvoor reeds een balletje op. Er is namelijk voorgeslagen om alles wat kerkelijke zaken betreft door het ministerie van Binnenlandsche zaken te laten behandelen, om het bestuur over het onderwijs aan Harnack te geven. Dan had deze vrij spel om uitsluitend geestverwanten tot hoogleeraar in de Godgeleerdheid te benoemen.

Steeds feller wordt door de liberale pers de Stadtmission te Berlijn, waarvan de gewezen hofprediker Dr. Stöcker de ziel is, aangevallen. Een reeks jonge predikanten, aan de Lutherkirche verbonden, heeft aanval op aanval op dien gezegenden arbeid gedaan. Daarin werden zij gesteund door de aantal „Kreissynoden" van Berlijn. Maar ook het andere groote werk van Stöcker, de kerkelijk-sociale conferentie, werd in de *Christliche Welt* aangevallen. Wel viel het niet moeilijk dezen aanval af te slaan, maar het blijkt toch uit alles dat zij meenen, dat de toekomst hun toebehoort en dat zij daarom voor niets uit den weg gaan.

Volgens ons blijkt uit alles, dat voor de kerk des Heeren van de kerkbesturen en ook van den „Oppersten bisschop" der Evangelische kerk van Pruissen, den Keizer-Koning, niets is te verwachten. De kerken zullen zelve als plaatselijke gemeenten het goed recht harer belijdenis moeten gaan handhaven, anders ziet het er bedroevend voor haar uit. Zagen wij daarvan maar een begin! Konden de „Gemeinschaften", hier en daar in Duitschland gesticht, haar methodistisch karakter laten varen om zich met hart en ziel te werpen op de reformatie der plaatselijke kerk, dan zouden wij ons verheugen.

Noord-Amerika. Het oordeel der Christelijke bladen over de ramp van San Francisco.

Het spreekt wel van zelf dat een gebeurtenis als de gedeeltelijke verwoesting van San Francisco ook in de kerkelijke pers van Amerika is besproken. Het spreekt ook vanzelf dat bladen als *de Wachter* en *de Hope* erkennen dat in de ramp, die genoemde stad trof, de hand des Heeren te erkennen was. Ook is het te begrijpen dat beslist ongeloovige bladen de gedachte, dat de Heere God gekomen was om het land te bezoeken en te toonen dat één wenk van zijn almacht genoeg is om een goddelooze wereld in het niet te laten wegzinken, verwierpen. Doch de Unitariërs loochenen wel de Drieëenheid, maar willen toch nog voor Godsdienstige lieden doorgaan. En wat verklaart nu *The Christian Register*, het orgaan der Unitariërs? „Een groot deel der wereld heeft het geloof geheel en al laten varen dat in zulk een gebeurtenis is een oordeel van den Almachtige, ten doel hebbende om het volk voor zijne zonden te straffen en het te waarschuwen voor een nog grooter ramp, indien het zich niet bekeert."

De *Presbyterian Banner*, dus een orgaan der Presbyterianen, die nog de Gereformeerde belijdenis aankleven, zegt stoutweg: „Zulk een ramp staat niet in verband met de zonde der menschen, maar heeft zijn oorsprong in de aarde."

The Baptist Commonwealth, dus een orgaan dat eene Christelijke kerk dient, heeft de driestheid te zeggen: „De oorzaak was ongetwijfeld zuiver natuurlijk. Dat hier sprake zijn zou van een straffe Gods ten oorzake van de goddeloosheid der stad is geheel onaannemelijk. Want hoe goddeloos San Francisco ook moge zijn, het is niet de eenige stad van dat soort. Ook leed zij niet alleen, nademaal de aardbeving onderscheidene kleinere steden verwoestte, waarvan niet gezegd kon worden, dat zij uitermate zondig waren."

Zion's Herald, een Methodistisch blad, beantwoordt de vraag: „Was het een oordeel over San Francisco?" aldus: „De vraag kan niet beantwoord worden door eenige menschelijke wijsheid, waarover wij thans beschikken".

The Michigan Chr. Advocate, wederom een Methodistisch orgaan, zegt: „Te beweren dat de ramp, die San Francisco trof, een Goddelijke bezoeking was over hare zonden, is eene aanmatiging, dat iemand meer weet dan eenig sterveling. Sommigen willen gelooven dat Chicago en New York eerlang op dezelfde wijze zullen verwoest worden."

The New York Observer, een blad dat Evangelisch genoemd wordt, zegt: „Het moge haastig en onverantwoordelijk zijn om deze ramp aan een bijzondere voorzienigheid toe te schrijven, maar het is niet onmogelijk dat ze in zekeren zin eene bezoeking van het Goddelijk oordeel kan geweest zijn.

The Lutheran Observer, dus een orgaan van de Luthersche kerken in de nieuwe wereld, schreef: „Deze hartverscheurende ramp is een deel van het aangrijpend vraagstuk van het menschelijk lijden — een vraagstuk welks oplossing alleen God ons toonen kan, als onze oogen van alle aardsche nevelen bevrijd zijn."

The Signs of the Times, het orgaan der Adventisten, eene secte die bijzonder den nadruk legt op het stuk van de wederkomst van Christus, zag in de aardbeving eene waarschuwing voor de tweede komst van Christus.

Maar laat ons nu eens het Roomsche orgaan *The New World* beluisteren. Het zegt: „God heerscht in den storm, in de losbarsting der vuurspuwende bergen, in den springvloed en in de aardbeving. Hij is de Heer en Meester van de natuur en hare wetten, zoowel als van het bovennatuurlijke. Maar de kleinzielige predikanten van Chicago, hebben in hunne tot zekere hoogte godslasterlijke uitlatingen over de ramp van San Francisco, getracht God in zijn eigen heelal te onttroonen. Een hunner beweerde, dat volgens het boek Job, God de zonde door tijdelijke bezoekingen niet straft."

Het moet erkend worden, dat het oordeel van het Roomsche orgaan, dat van de Gereformeerde bladen het meest nabij komt.

Daar zijn ook bladen, die in de ramp het middel zagen, om de banden van sympathie en hulpvaardigheid, die het land als een eenheid samenhouden, tot openbaring te brengen. *The Baptist Commonwealth* gaat zelfs zoo ver, dat ze beweert: „Er is in den mensch een oneindige hoeveelheid sympathie en broederlijke toegenegenheid, die slechts eene groote gebeurtenis noodig hebben, om ze in werking te brengen." Wij zouden het willen omkeeren: Behalve eenige opwellingen van menschenliefde, die door de algemeene genade in de menschen soms plaats hebben, vooral bij groote rampen, is er in den mensch een oneindige hoeveelheid haat en vijandschap, die slechts op de een of andere aanleiding of gebeurtenis wacht om zich te openbaren.

Het is opmerkelijk, dat de ramp voorgevallen is in den staat Californië, waar men geen Zondagswet heeft.

Uit het bovenstaande kan men zien, hoe het in de kerken der nieuwe wereld gesteld is. Wel zijn er ook andere stemmen vernomen, maar dit neemt niet weg dat het treurige teekenen des tijds zijn, wanneer Methodistische, Presbyteriaansche en Luthersche organen zich uiten gelijk zij deden, in plaats van hunne leiders tot boete en bekeering te vermanen.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

GODS WOORD.

(In Engeland leefde van 1674—1748 Isaac Watts. Hij was een godvreezend man, vooral bekend door zijn verzen voor de jeugd, die nog altijd veel gelezen worden. Een daarvan is het volgende, dat Nederlandsche kinderen nuttig kan zijn).

Mijn harte prijst den Heer
Die kinderstemmen hoort,
Dat 'k leerde reeds in vroege jeugd
Te lezen in Zijn Woord.

Zoodat ik leerde zien
't Gevaar dat mij bedreigt,
Hoe ik der zonde dienstknecht ben,
Tot alle kwaad geneigd.

Dat ik niets goeds kan doen,
Laat klaar het Woord mij zien,
Hoe zal ik ooit bestaan voor God,
En hoe 't verderf ontvlien?

Maar, Heer, Uw heilig boek,
Dat leert mij waar te gaan,
Opdat mijn schuld vergeven word',
En 'k wandel op Uw paân.

Hier wordt het mij gezegd,
Hoe Christus, Godes Zoon,
Voor mij Zijn bloed gegeven heeft,
Verachtend smaad en hoon.

Nu heerscht Hij daar omhoog,
En zendt zijn Heil'gen Geest,
En toont de wond'ren van gena
Elk die het Godswoord leest.

Dat, Heer, Uw Geest mij leer,
En in mijn harte prent,
De waarheid, die mij wordt verkond,
Die al Uw gunstvolk kent.

Dies prijs ik, Heer, Uw naam,
Ja, prijs dien nooit genoeg,
Dat ik mag lezen in Uw Woord,
En dat het vruchten droeg.

AAN VRAGERS.

Wij lezen meermalen in den Bijbel van den vroegen en den spaden regen. Wat wordt daarmede bedoeld?

Op deze vraag van B. dient, dat de uitdrukking van onze tegenwoordige taal zou luiden: vroege en late regen, en dit staat in verband met de luchtgesteldheid in het Joodsche land.

Men had daar *twee* regentijden, dat is twee tijden per jaar, waarin het vast veel regende, even als het in 't overige van het jaar genoegzaam altijd droog was. (Iets dergelijks wat men b.v. in onze Oost ziet.) Wij lezen daaromtrent in Leviticus 26 : 3 en 4:

„Indien gij in mijn inzettingen wandelen, en mijne geboden houden, en die doen zult; zoo zal Ik uwe regens geven op hunnen tijd; en het land zal zijne inkomst geven, en het geboomte des velds zal zijne vrucht geven."

Het Joodsche jaar begon met de maand Tisri, d. i. September—October. Half October begon ook de regentijd, de vroege regen, die allengs sterker werd in November en December, en dan weer afnam, tot hij tegen Februari geheel ophield.

Vóór dat de vroege regen begon werd er gezaaid. De grond was dan uitgedroogd door de zonnewarmte, maar werd nu doorvochtigd, zoodat het zaad goed kon uitloopen en straks vrucht geven. Zoo gaf de Heere wat noodig was, gelijk Hij zegt in Deut. 11 : 13 en 14:

„En het zal geschieden, zoo gij naarstiglijk zult hooren naar mijne geboden, die Ik u heden gebiede, om den Heere uwen God lief